

**SZAKMAI BESZÁMOLÓ A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM, RÉGI SZOBOR GYŰJTEMÉNYE
ÁLLOMÁNYVÉDELMI/RESTAURÁTOR MŰHELYÉNEK
ESZKÖZ- ÉS ANYAGBESZERZÉSE PÁLYÁZATÁHOZ
(NKA 3533/00178)**

A mellékelt beszámoló anyaga, pdf formában az alábbi linken érhető el a Szépművészeti Múzeum honlapján:

http://www.szepmuveszeti.hu/data/cikk/86/cikk_86/allomanyvedelmi_mUhely.pdf

Szakmai beszámoló

A pályázat céljának rövid ismertetése:

A pályázatunk célja az volt, hogy olyan eszközöket szerezzünk be a Szépművészeti Múzeum Régi Szobor Gyűjteményéhez tartozó restaurátor műhely számára, melyek segítik, hatékonyabbá és egyben gyorsabbá teszik a szakemberek munkáját. A műteremben különböző méretű és anyagú szobrok restaurálása zajlik, így a munkák során használt eszközök is nagyon széles területet ölelnek fel. A restaurátor műhelyünkben az elmúlt évek alatt csak kismértékben történtek fejlesztések, így néha alapvető eszközök hiánya mutatkozott. A műteremben rendszeresen restaurálásra kerül évente több szobor, ezért alapvető fontosságú lenne a körülmények, eszközök fejlesztése, felzárkóztatása a külföldön tapasztalt, felszerelt állományvédelmi műhelyek sorába.

A nagyméretű szobrok esetében jelentős szempont a műterem belüli mozgatásuk, ezért nagyon fontos volt a nagy teherbírású műtárgyszállító kocsik beszerzése. A dokumentálást elősegítendő fotósarok bővítése, kialakítása is nagy előrelépés volt, mely ennek a pályázatnak köszönhetően jelentősen fejlődött, többszínű fotóháttérrel, falra szerelhető, könnyen kezelhető háttértartó rendszerrel, valamint egy fotóállvánnyal és a dokumentálást segítő kártyaolvasókkal, memóriakártyákkal, akkumulátorokkal. A fototechnikai vizsgálatok elvégzéséhez szükséges speciális UV lámpák, valamint a retusálást és műtárgy vizsgálatokhoz használt fénycsőablók beszerzése ebből a keretből ugyancsak megvalósult. Mindemellett a kéziszerszámokból és kiegészítőkből is jelentősen bővült a műhely felszerelése.

A 2015-2016 évre tervezett restaurálási feladatok:

A Régi Szobor Gyűjtemény ezen időszak alatt különböző pályázati forrásokból valósított meg teljes restaurálásokat. Három műtárgy restaurálása a **Magyar Nemzeti Bank** támogatásával folyó restaurálási program keretén belül várt megvalósításra.

1. Leinhart Astl műhelye: *Krisztus siratása*, csoportos szoborkompozíció, hársfa, festett, aranyozott dombormű, 108 x 74 x 20 cm, ltsz.: 52.968 –2014 során megkezdett restaurálás folytatása/befejezése

Tervezett restaurálási munkák: Esztétikai helyreállítás

Az egyik fő cél, az állagmegóvás és konzerválás mellett a szobor esztétikai egységének helyreállítása, töredékes állapotának megőrzése mellett.

← Restaurált állapot

Az esztétikai helyreállítás keretén belül a szobor új talapzatot kapott.

2. Giovanni della Robbia (Benedetto da Maiano után): *Madonna a Gyermekekkel*, mázas terrakotta szobor, 126 x 76 x 60 cm, ltsz.: 1227 – restaurálás folytatása
Tervezett restaurátori munkák: Teljes restaurálás II. üteme, esztétikai helyreállítás 1. üteme, előkészítés – befejezés 2016 során
3. Arezzo-i mester (Michele da Firenze): *Mária halála*, 15. század második negyede, festett, aranyozott terrakotta dombormű, 1048 x 222 x 40 cm, ltsz.: 1126 – restaurálás elkezdése
Tervezett restaurátori munkák: Teljes restaurálás I. üteme – befejezés 2016 során

← Restaurálás előtti állapot

A dombormű 2015 során szétszedésre került, több darabban a Szondi utcai restaurátor műhelybe szállították, ahol elkezdődött a restaurálás első üteme, azaz a dokumentálás, fototechnikai és rétegfelépítés vizsgálatai, valamint a tisztítás/feltárás. A befejező ütem 2016 során várható.

A Régi Szobor Gyűjtemény rendszeresen restauráltat az **NKA** Közgyűjtemények Kollégiumának támogatásával, olyan fontos restaurálásra szoruló műtárgyakat, amelyek minőségűek, állandó kiállításon bemutatathatóak. E támogatás keretében egy szobor restaurálása ezen pályázat elindításakor már folyamatban volt, és a nyár végére volt várható a befejezése.

1. Felső-itáliai mester, 18. század első fele: *Mária Jézussal és Keresztelő Szent Jánossal*, terrakotta kisplasztika, 43,5 x 22 x 16 cm, ltsz.: 6376
Restaurátori munkák: tisztítás, állagmegóvás, konzerválás, formai kiegészítés, megerősítés és esztétikai helyreállítás

← Restaurált állapot

A szobor a tisztítását és esztétikai helyreállítását követően új talapzatot kapott, melynek köszönhetően nem csupán egységesebb megjelenéssel bír, hanem biztonságosan kiállítható, mivel a stabilitása így biztosított.

Emellett a restaurálások mellett a gyűjtemény gondozását végző faszobrász restaurátorok a gyűjtemény kezelése mellett szobrok restaurálását, konzerválását is végzik munkaidejükben.

1. Német mester: *Gyermek Dionysos thyrsossal*, 18. század, fa, 61 x 35 x 30 cm, ltsz. 52.61
2. Német mester: *Ámor*, 18. század, fa, 58 x 35 x 30 cm, ltsz. 52.62

← félbetisztított állapot, kész állapotok

A teljes restaurálás során megtörténtek a formai kiegészítések, azok aranyozása, beillesztése az eredeti környezetébe, esztétikai helyreállítás, mely magába foglalta a hiányzó üvegszem-berakások pótlását is.

3. Német szobrász, *Nimfa a gyermek Dionysossal és Pánnal*, bronz dombormű aranyozott fakeretben, 18. század vége, 99 x 72 cm, ltsz. 51.916
4. Német szobrász, *Nimfa a gyermek Dionysossal és Pánnal*, bronz dombormű aranyozott fakeretben, 18. század vége, 99 x 72 cm, ltsz. 51.917
  - tisztítás, aranyozott díszkeretek széttört részeinek illesztése és ragasztása, majd esztétikai helyreállításuk
5. Matthäus Donner: *Szent Jeromos*, ólom dombormű aranyozott díszkeretben, 42 x 33,5 x 3,5 cm, ltsz.: 51. 918
6. Matthäus Donner: *Káin és Ábel*, ólom dombormű aranyozott díszkeretben, 28,5 x 36,5 x 3 cm, ltsz.: 51. 919
  - a fémfelület tisztítása és felületének kezelése, az aranyozott díszkeret tisztítása, tömítése, és az aranyozott felület esztétikai helyreállítása

2015 júniusában elkezdődött a Szépművészeti Múzeum Román szárnyának a rekonstrukciója, mely érinti az ott őrzött középkori- és reneszánsz gipszmásolatokat. Ezek a gipszmásolatok 2015 májusáig restaurátor műhelyként is működő ideiglenes raktárba kerültek, majd a későbbiek során 2016-2017-ben a komáromi Csillag Erődben megvalósítandó Csillag Erőd Művészeti, Történelmi és Hadkultúra Központ gipszmásolat kiállításába, valamint a Szabolcs utcai Országos Múzeumi Restaurálási és Raktározási Központ gipszmásolat Látványtárába kerülnek elhelyezésre.

A gipszek dokumentálása, portalanítása, restaurálása folyamatosan halad. A munkáknak rendkívüli és kiemelkedő jelentősége van a Szépművészeti Múzeum életében, valamint a hazai muzeológia történetében is.

Mindezen előre tervezett munkák mellett számos esetben akadnak megelőző jellegű beavatkozások és hazai illetve külföldi kiállításokra kölcsönadott szobrok felkészítése, konzerválása.

A tervezett és elvégzett munka aránya, a pályázat eredményességének értékelése

A Múzeum szoborrestaurátorai által 2015-re tervezett munkák mind megvalósultak, illetve kiegészültek olyan halaszthatatlan beavatkozások elvégzésével, melyek az általános állagmegóvás vagy az utaztatásra való felkészítés kategóriájába tartoznak.

← A pályázati támogatásból megvásárolt eszközök. Elektromos főzőlap a melegítést igénylő anyagok elkészítéséhez, szerszámkészlet, akkumulátoros csavarbehajtó, marokcsiszoló, valamint a szállítást, műtermen belüli műtárgymozgatást segítő szállítókoszlik.

A műtermen belüli állapotfotózás, munkaközi felvételek készítése is jelentős mértékben javult. Ez köszönhető a falra szerelhető, több háttér tartására is alkalmas, könnyen kezelhető háttértartó rendszernek, valamint a különböző színű papírháttereknek, fénycsótblóknak és a fotóállványoknak.

← Osztrák mester: János Apostol, ltsz.: 62.1, festett hársfa szobrának restaurálás közbeni dokumentálása az NKA eszközbeszerzési pályázatból megvásárolt fotóállvánnyal és fénycsótblóval.

Gurulós tároló szekrény, szerszámok koffer kéziszerszámokkal, pillanatszorítók, csipeszek, reszelőkészlet, japánfűrészek, marokcsiszoló és akkus csavarhúzó, melyek ugyancsak ebből a pályázati keretből kerültek megvásárlásra.

Az eszközbeszerzési pályázat sikeres volt, az előre tervezett bevásárlásokon túl olyan kéziszerszámokat, pillanatszorítókat, gépeket, mint pl. marokcsiszoló gépet is sikerült megvásárolni a keretből, melyek eredetileg nem szerepeltek a tervezetben. Így egy kéziszerszámokkal, asztalos kisgépekkel jól felszerelt műhelyt, megfelelő minőségű dokumentálásra alkalmas fotós részleget tudtunk kialakítani, melyek a későbbi restaurálási munkákat egészen biztosan pozitív irányban befolyásolják. Mindemellett könnyebbé vált a szobrok műtermen belüli mozgatása, mely szintén lényegesen megkönnyíti és meggyorsítja a munkavégzést. Összességében tehát elmondható, hogy ezen pályázati támogatásból jelentős fejlődésen ment keresztül a szobrász-restaurátor műhely. Mindezen felszerelést a későbbiekben a 2018-ra tervezett Szabolcs utcai Országos Múzeumi Restaurálási és Raktározási Központban éppúgy hasznosítani tudjuk, vagyis hosszútávon is jelentős beruházások valósultak meg ebből a keretből.

Budapest, 2016. február 10.

Rózsavölgyi Andrea, PhD

muzeológus

Régi Szobor Gyűjtemény

Szépvölgyi Katalin

restaurátor

Régi Szobor Gyűjtemény